

تسلط خیره کننده و سریع طالبان بر افغانستان نه تنها نتیجه قدرت میدان نبرد آنها بود، بلکه نتیجه فشار مداوم برای تسلیم شدن و قطع قراردادها بود. شورشیان تهدیدها و فریب‌ها را با تبلیغات و جنگ روانی در هم آمیختند و شهر به شهر را تصرف کردند - برخی از آنها به سختی یک گلوله شلیک کردند - و در نهایت کابل پایتخت را تصرف کردند.

چگونه این اتفاق افتاد؟ چرا ارتش افغانستان نجنگید؟

در حالی که نیروهای خارجی خروج نهایی خود را در ماه مه آغاز کردند، واشنگتن و کابل مطمئن بودند که ارتش افغانستان نبردی قوی علیه طالبان انجام خواهد داد. با بیش از ۳۰۰ هزار پرسنل و تجهیزات چند میلیارد دلاری پیشرفته‌تر از زرادخانه طالبان، نیروهای افغان - روی کاغذ - بسیار مهیب بودند. در حقیقت، آنها سال‌ها گرفتار فساد، رهبری ضعیف، عدم آموزش و افت روحیه بودند. فرار از خدمت امری عادی بود و بازرسان دولت ایالات متحده مدت‌ها بود هشدار داده بودند که این نیرو ناپایدار است. نیروهای افغان در تابستان امسال در برخی مناطق مانند لشکرگاه در جنوب مقاومت شدیدی کردند، اما بدون حملات هوایی منظم و حمایت نظامی ایالات متحده با طالبان روبه‌رو شدند.

در مواجهه با دشمن کوچک‌تر اما بسیار بانگیزه و منسجم، بسیاری از سربازان و حتی کل واحدها به سادگی ترک یا تسلیم شدند و شورشیان را رها کردند تا شهر به شهر را تصرف کنند. طالبان چگونه از روحیه ضعیف استفاده کردند؟ بذر این فروپاشی سال گذشته زمانی کاشته شد که واشنگتن با شورشیان قراردادی را برای خروج کامل نیروهایش امضا کرد. برای طالبان، این آغاز پیروزی آنها پس از نزدیک به دو دهه جنگ بود. برای بسیاری از افغان‌های تضعیف شده، این خیانت ورها شدن بود. به بسیاری از افراد ارتش افغانستان در صورت عدم مبارزه، عبور امن داده شد.

چه بر سر جنگ سالاران ضد طالبان و شبه نظامیان آنها آمد؟

با ناتوانی نیروهای افغان در جلوگیری از پیشروی طالبان، بسیاری از جنگ سالاران مشهور و بدنام افغانستان، شبه نظامیان خود را گرد هم آوردند و قول دادند که در صورت حمله به شهرهای خود، روزگار طالبان را سیاه کنند. اما با کاهش اعتماد به توانایی دولت افغانستان برای زنده ماندن، حرف آنها نیز اعتباری نداشت. شهرهای آنها بدون جنگ سقوط کرد. جنگ سالاران اسماعیل خان در شهر هرات در غرب هرات به محض سقوط توسط طالبان دستگیر شد. عبدالرشید دوستم و عطا محمد نور در شمال به ازبکستان گریختند، زیرا اعضای شبه نظامی آنها هاموی، اسلحه و حتی یونیفرم‌های خود را در جاده مزار شریف رها کردند. تصاویر از راهپیمایی نهایی طالبان به کابل، اجساد در خیابان‌ها و میدان‌های جنگ خونین نبود، بلکه تصویری از طالبان و مقامات دولتی بود که به راحتی روی کاناپه‌ها نشستند و تحویل شهرها و ولایات را رسمی می‌کردند. براساس یک تخمین گزارش شده ایالات متحده کمتر از یک ماه قبل از سقوط کابل، دولت افغانستان ممکن است در ۹۰ روز سقوط کند. اما زمانی که طالبان اولین مرکز استان خود را تصرف کردند، کمتر از دو هفته طول کشید.

بی‌نوشت:

[1] <https://www.france24.com/en/live-news/20210816-how-did-the-taliban-take-over-afghanistan-so-quickly>

شهرساز شرق